

BREAKING THE WAVES

I kølvandet på Lars von Triers overvældende succes med *Breaking the Waves* udsender Per Kofod Forlag filmens manuskript med korte tekster af Stig Björkman, Per Kirkeby og Lars von Trier, der betegnende for instruktørens status kun trykkes i en engelsk version.

Der er interessante iagttagelser i Stig Björkmans forord, hvor han opsummerer et par af instruktørens udtalelser og sætter det i sammenhæng med filmen, som han ikke overraskende anser for et mesterværk. Men hverken Kirkeby eller von Trier selv har noget væsentligt at sige, så det egentlige i denne udgivelse er manuskriptet. Desværre er det skæmmet af at være hastet igennem uden den omsorg, som en bogudgivelse kræver.

Det er godt, at man får mulighed for at studere manuskriptet til filmen og få instruktørens egne overvejelser, men det er ikke godt nok.

For det første fremgår det ingen steder, at manuskriptet ikke svarer til den endelige film. Scener er byttet om, udeladt eller tilføjet, replikker og situationer er anderledes. Et sådant tidligt udkast til manuskriptet giver et spændende indblik i instruktørens udvikling af sit stof, men de fleste vil købe den for at kunne holde historien fast i præcise detaljer og replikker, og der vil man blive vildledt, hvis man benytter bogen, som en autoriseret tekst og eventuelt slet ikke har set filmen.

For det andet har man udeladt de kapitelinddelinger, der skaber et overblik over historiens logik. Som en særlig service for Kosmoramas læsere bringer vi her de samlede kapitelinddelinger:

Chapter 1	Bess Gets Married
Chapter 2	Time With Jan
Chapter 3	The Time Alone
Chapter 4	Jan's Illness
Chapter 5	Doubt
Chapter 6	Faith
Chapter 7	Bess' Sacrifice
Chapter 8	Epilogue: The Funeral

For det tredje – og nu bliver vi rigtig smålige – er der ikke blevet læst ordentligt korrektur (fx indholder Scene 134 fire fejl). Fejlene klumper sig ofte sammen i regibemærkningerne, hvor læseren desuden forventes at kende udtryk som LS og CU. Dog forstås disse betegnelser for totalbillede og nærbillede nok ud fra sammenhængen.

Berøvet skuespillet, den valgte periodemusik og de vidunderlige panoramabilleder står manuskriptet med en nøgenhed, der både afslører, hvor stærke replikkerne er, og hvor spinkel historien i grunden er. Instruktøren kender sine virkemidler og får det optimale ud af materialet, men i manuskriptform ser man kun historien. Og den er en oppustet bagatel.

For den, der gerne vil udforske filmen og instruktøren nærmere er manuskriptet en nødvendighed. Alle andre frarådes denne udgivelse.

Henrik Uth Jensen

Lars von Trier: **Breaking the Waves**, Per Kofod Forlag. København 1996. 140 kr.

K O S M O R A M A N I G H T

Velkommen i *Filmhuset*

Vi åbner det nye Filmhus ved at følge op på et forslag fra vore læsere. I forbindelse med artiklen i forrige nummer af Kosmorama 'Som årene går', der sætter Chris Markers 'År Nul' (La Jetée, 64) i perspektiv i forhold til de moderne science fiction film, har vi hermed æren af at vise 'År Nul' i et flot dobbeltprogram med Jean-Luc Godards 'Alphaville' (65). Den for tiden TV-aktuelle Eddie Constantine spiller privatdetektiven Lemmy Caution, der færdes i et futuristisk miljø, men ikke drikker mindre whisky af den grund.

Forestillingen løber af stablen fredag den 25. oktober kl. 20.00 i Filmhuset (billetter à 40 kr. kan bestilles på tlf. 33 74 34 12 fra mandag den 21. oktober mellem kl. 10 og 16).

Georges Franju

Alene takket være sin indsats som filmarkivar har Georges Franju indskrevet sig i filmhistorien. Inden sin død i 1987 nåede han dog også at instruere adskillige banebrydende dokumentarfilm og en lille håndfuld stemningsladede fantasyfilm, der aldrig er blevet påskønnet helt efter fortjeneste. Kosmorama Night præsenterer instruktørens to mest besættende spillefilm, 'Øjne uden ansigt' (59) og 'Judex' (63).

Øjne uden ansigt.

Judex

Franju startede filmkarrieren i tæt samarbejde med den legendariske Henri Langlois. Sammen instruerede de den korte dokumentarfilm 'Le Metro' ('34), ligesom de udgjorde to tredjedele af det triumvirat, der tre år senere grundlagde det navnkundige Cinémathèque Française. Franju bestred siden den vigtige post som leder af den internationale filmarkivsammenslutning FIAF, og tog først skridtet fra arkivar til instruktør i 1949. Herfra gik det til gengæld hurtigt. *Le Sang des Bêtes* var første produktion, en grænseoverskridende dokumentarfilm, der, uden hensyntagen til sarte sjæle, skildrede forholdene i de parisiske slagtehus. Franju oplevede sine stjernestunder op gennem halvtredserne og først i 60'erne, hvor han instruerede sine vigtigste film, heriblandt den bidende, subversive *Ho-*

tel des Invalides ('51). Denne bestillingsopgave fra det franske militærmuseum var så anti-militaristisk, at opdragsgiveren skrottede den på stedet. På spillefilmsfronten er det navnlig den erotisk ladede og chokerende *Øjne uden ansigt*, der har gjort Franju til et respekteret navn, især i skrækfilmkredse, selvom dens stemningsmættede og lyriske tone rækker langt ud over den almindelige genrefilm. *Øjne uden ansigt* omhandler en plastikkirurg, der foretager grusomme operationer på franske ungmøer – i det forfængelige håb, at han kan benytte deres ansigtshud til at lappe på sin skamfæredes datters fremtoning. *Judex* – en opdatering af Feuillades film fra 1917 – er ikke mindre mærkværdig, og synes at trække på lige dele Marquis De Sade og Lewis Carroll. Filmens drømmeligende tone forle-

ner de mest dagligdags genstande og forteelser med et ejendommeligt, nærmest surrealistisk præg. Titelpersonen er en mystisk heltefigur, der bekæmper ondskaben, og ikke falder i fristelse, ej heller når den kvindelig superskurk er ude med klørerne (en tidlig forløber for den fetich-redne Catwoman i Tim Burtons *Batman vender tilbage*). Har man ikke tidligere stiftet bekendtskab med Georges Franjus egensindige værk, bedst beskrevet som en bizar blanding af Buñuel, Cocteau og de tyske expressionister, så er lejligheden her.

Kim Foss

Øjne uden ansigt (Les yeux sans visage), Frankrig 1959. I: Georges Franju.

Judex (...), Frankrig 1963. I: Georges Franju.

Filmhuset fredag den 22. november, kl. 20.00.

THE
SIZZLER
YOU
READ
ABOUT
IN PLAYBOY
MAGAZINE!

**JAYNE
MANSFIELD**
LEO
GENN
CARL
BOEHM

**“Playgirl
After Dark”**
in EASTMAN COLOR

IT STRIPS THE
SECRETS FROM THE
INTIMATE
KEY CLUBS

Co-Starring
CHRISTOPHER LEE • KAI FISCHER
Produced by PHIL C. SAMUEL • Directed by TERENCE YOUNG
A TOPAZ FILM CORPORATION RELEASE

Too Hot to Handle

Det univers, der udgøres af high-class stripper klubber, er uendeligt smukt, og de letpåkledte dansedamer har da også altid været et naturligt emne for filmisk fabulering. Miljøet er i offentlighedens bevidsthed uvægerligt forbundet med gangstere, korrupsion og grov udnyttelse af uskyldige møer, og derfor for manuskriptforfattere et oplagt dramatisk potentiale, der altid sælger.

Et par af de seneste stort anlagte Hollywoodproduktioner, *Showgirls* og *Striptease*, har pustet nyt liv i opmærksomheden omkring det, der egentlig er en ældgammel forgrening af gangster genren. Så det er i høj grad på tide at minde det ærede publikum om den herlige Jayne Mansfield klassiker *Too Hot To Handle*, der er et lille mesterværk indenfor genren.

Christopher Lee, Karl Boehm (der lavede *Peeping Tom* samme år) og lang række engelske film- og popkulturpersonligheder danner det perfekte selskab for Jayne Mansfield, der glimrer med ligeså meget diskretion som en eksplosiv ildkugle på en baggrund af farverige og kitsch'ede dekorationer. Hun er luksusstripper i Soho, og filmen er selvfølgelig pakket med fantasifulde og sexede scenenumre, der osrer langt væk af 50ernes overdådige ikonografi.

I modsætning til Mansfields berømte film – *The Girl Can't Help It* (vist ved Kosmorama Night i september '94) – er der ikke noget element af parodi i hendes præstation i *Too Hot To Handle*. Her kaster hun sig ud i det seriøse drama, hvilket har både grinagtige og katastrofale konsekvenser, idet den 'dybsindige', indre Jayne evigt bliver fejlet af bannen af den yppige, sexede strigle, vi kender så godt.

Det er værd at notere sig de interessante kamerture, der tager os med på oplevelse i Sohos 'kødmarked' – vores version er nemlig den særlig 'hotte', der blev editeret specielt til eksportbrug (det engelske publikum måttet nøjes med en meget mere tam udgave).

Jack Stevenson

Too Hot To Handle, UK 1960. I: Terence Young. Medv: Jayne Mansfield, Christopher Lee, Karl Boehm m.fl.
Filmhuset, fredag den 13.12. kl. 20.00